

TESTAMENT

CZY DZIEDZICZENIE USTAWOWE

Stan prawny: czerwiec 2026

CZYM JEST DZIEDZICZENIE?

to przejście praw i obowiązków majątkowych na jedną lub kilka osób wskutek śmierci osoby fizycznej. W prawie spadkowym wyróżniamy **dwa rodzaje dziedziczenia: testamentowe i ustawowe.**

DZIEDZICZENIE TESTAMENTOWE

- opiera się na **woli spadkodawcy** wyrażonej w testamencie,
- testament może sporządzić tylko **osoba pełnoletnia i nieubezważniona**,
- może **wybrać spadkobierców** i określić, komu i co przypadnie
- umożliwia też **wydziedziczenie** (brak prawa do zachowku oraz **rozrzuczenie**).

DZIEDZICZENIE USTAWOWE

- stosowane, **gdy brak jest ważnego testamentu** lub został on **odwołany, zniszczony** albo uznany za **nieważny**,
- spadek dziedziczą **najbliżsi krewni** według kolejności określonej w **Kodeksie Cywilnym**,
- każdy spadkobierca dziedziczy w **określonej części**.

FORMY TESTAMENTU

Testamenty zwykłe to: własnoręczny, notarialny i allograficzny (urzędowy), a **testamenty szczególne**, sporządzane wyłącznie w ściśle określonych okolicznościach, to: ustny, podróżny i wojskowy.

PRAWO DO ZACHOWKU

Zachówek to świadczenie pieniężne należne najbliższym członkom rodziny, nawet jeśli zostali pominięci w testamencie. Co do zasady wynosi on **1/2 udziału spadkowego**, a **dla małoletnich i trwale niezdolnych do pracy – 2/3**. Wartość nieruchomości przekazanej w ramach umowy dożywocia nie jest zwykle uwzględniana przy obliczaniu zachowku.

PRZYJĘCIE LUB ODRZUCENIE SPADKU

Masz **6 miesięcy** od dnia, w którym dowiedziałeś się o swoim powołaniu.

Oświadczenie składa się **u notariusza** (akt poświadczenia dziedziczenia) lub **w postępowaniu sądowym**.

Po upływie terminu nastąpi przyjęcie spadku z **dobrodziejstwem inwentarza**.

Możesz też **zrzec się dziedziczenia** u notariusza za życia spadkodawcy.

DZIEDZICZENIE USTAWOWE - KOLEJNOŚĆ DZIEDZICZENIA:

I

Dzieci i małżonek spadkodawcy.

Udział małżonka nie może być mniejszy niż 1/4 spadku. Jeśli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, jego część przypada jego dzieciom lub dalszym zstępnym w równych częściach.

II

Małżonek i rodzice spadkodawcy (gdy brak zstępnym).

Udział spadkowy (część spadku) każdego z rodziców, który dziedziczy w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy, wynosi 1/4 całości spadku;

III

Rodzice spadkodawcy (gdy brak zstępnym).

Spadek przypada w częściach równych.

IV

Rodzeństwo spadkodawcy (jeśli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku).

Spadek przypada w częściach równych.

V

Zstępni rodzeństwa spadkodawcy (jeśli jedno z rodzeństwa nie dożyło otwarcia spadku).

VI

Rodzic dziedziczący z małżonkiem - 1/2 spadku.

Gdy brak zstępnym, małżonka, rodziców, rodzeństwa i zstępnym rodzeństwa spadek przypada dziadkom w częściach równych.

VII

Zstępni dziadków spadkodawcy (jeśli jedno z dziadków nie dożyło otwarcia spadku).

VIII

Pozostali dziadkowie (gdy brak zstępnym dziadków).

Spadek przypada w częściach równych.

IX

Dzieci małżonka (pasierbowie), których żadne z rodziców biologicznych nie dożyło otwarcia spadku.

Spadek przypada w częściach równych.

X

Gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy, jeśli nie uda się ustalić lub znajdowało się za granicą - Skarb Państwa.

OBOWIĄZKI WOBEC URZĘDU SKARBOWEGO

→ GRUPA „0” - zwolnieni od podatku

Małżonek, zstępni, wstępni, rodzeństwo, pasierb, ojczym lub macocha.

Zgłoś nabycie na formularzu **SD-Z2** w **ciągu 6 miesięcy** od:

- uprawnomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku,
- zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia.

→ GRUPY I, II, III - podatek płatny

Dalsi krewni oraz osoby niespokrewnione.

Złóż zeznanie podatkowe **SD-3** w **ciągu 1 miesiąca** od powstania obowiązku podatkowego. **Nie złożenie zeznania w terminie** skutkuje odsetkami za zwłokę oraz możliwością nałożenia grzywny. Obowiązki te dotyczą też rodziców i opiekunów małoletnich spadkobierców, chyba że łączna wartość nabycia od tej samej osoby w ciągu 5 lat nie przekracza kwoty wolnej dla danej grupy podatkowej.

Dowiedz się więcej! Skorzystaj z systemu nieodpłatnej pomocy
zdalnie lub stacjonarnie w całej Polsce!

np.ms.gov.pl | pomocprawna.sc.org.pl

Odwiędz
naszą stronę!

